

*Робочий Віктор Валентинович,
аспірант кафедри публічного управління та регіоналістики,
ОРІДУ НАДУ, м. Одеса
ORCID 0000-0002-3436-2523*

УДК 35:353

doi 10.34213/db.19.02.22

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СХЕМА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ТОВАРАМИ ПЕРШОЇ НЕОБХІДНОСТІ¹

Зроблено аналіз діючої системи управління процесами забезпечення населення товарами першої необхідності, наведено причини її малої ефективності та означені пропозиції і шляхи щодо удосконалення управління у зазначеній сфері.

Ключові слова: держава; добробут; забезпечення населення; місцеве самоврядування; органи державної влади; послуги; рівень життя; система управління; товари першої необхідності.

Постановка проблеми. Питання щодо добробуту та рівня життя населення турбують науковців і посадовців різних галузей знань і сфер життєдіяльності населення України. Однією з важливих проблем для населення України залишається доступність продуктів харчування, продовольчих і непродовольчих товарів і послуг, без яких людина не може обійтися у сучасному цивілізованому світі, що вказує на актуальність статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Покращення життя населення турбує широке коло науковців та практиків минулого і сьогодення. Аналіз наукових праць вказує на те, що питання забезпечення належного рівня життя населення турбує вчених різних сфер життя та наукових напрямків: в економічній сфері, у сфері забезпечення життєдіяльності населення, державного управління тощо та потребує консолідації та узгодженості дій усіх зацікавлених сторін. Цьому важливому питанню присвячено праці відомих класиків економічної науки Дж. Кейнса, А. Маршалла, В. Паретто, Ф. Перру, Д. Рікардо, П. Самуельсона, А. Сміта. Економічний аспект зазначеної проблематики досліджували В. Андрійчук, В. Галушко, П. Гайдуцький,

¹ Підготовлено під керівництвом Саханенка Сергія Єгоровича, д.держ.упр., проф., професора кафедри публічного управління та регіоналістики, ОРІДУ НАДУ, м. Одеса.

О. Гудзинський, Б. Кваснюк, С. Кваша, С. Кісельова, П. Саблука та багато ін. Слід зазначити, що економічний напрямок має широкий спектр складних. Так, дослідженнями продовольчого забезпечення займаються такі фахівці, як П. Борщевський, Ю. Білик, Б. Данилишин, Л. Дейнеко, С. Дорогунцов, С. Онисько, В. Трегобчук, Л. Чернюк та ін. Вивченню проблем забезпечення населення України соціально значущими товарами в сучасних умовах присвятили свої праці такі вітчизняні науковці, як В. Посохов, О. Трохимець. У сфері державно-управлінської складової зазначеної проблеми, зокрема механізмам державного управління, особливостям місцевого самоврядування, присвятили свої праці провідні вітчизняні та зарубіжні вчені у галузі управління В. Авер'янов, Г. Атаманчук, О. Амосов, В. Бакуменко, В. Калюжний, О. Машкова, П. Надолішній, Н. Нижник, Л. Приходченко, М. Попов, Р. Рудницька, С. Саханенко та ін. Разом з цим вищезазначені наукові праці мають вузьку спрямованість та потребують узагальнення в частині, що стосується питань забезпечення населення товарами першої необхідності (далі – ТПН).

Метою статті є побудова структурно-функціональної схеми системи управління процесами забезпечення населення ТПН, з'ясування її проблемних складових, від яких залежить досягнення необхідного результату (поставленої цілі), їх відповідності реаліям сьогодення та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення діючої системи управління процесами забезпечення населення ТПН.

Виклад основного матеріалу. Конституція України проголошує найвищою соціальною цінністю в Україні людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпеку, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави [4]. Доцільно зробити висновок про відповідальність держави перед своїми громадянами за створення належних умов життєдіяльності.

У роботі [8] нами було обґрунтовано необхідність введення до категорійного апарату поняття “товари першої необхідності” та надано

відповідне їх визначення й наповнення (зміст). Структуру ТПН відповідно до запропонованого визначення таких товарів зображено на рис. 1.

Рис. 1. Структура товарів першої необхідності (ТПН)
Складено автором.

Слід зауважити, що доступність більшості товарів номенклатури ТПН або їх відсутність, особливо продуктів харчування, є невід’ємною складовою продовольчої безпеки та національної безпеки держави взагалі.

Отже, держава має забезпечити рівний доступ усіх громадян до ТПН.

Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020” від 2015 р., крім іншого, визначила мету – впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі та встановила, що територіальні громади самостійно вирішуватимуть питання місцевого значення, свого добробуту й нести відповідальність за розвиток всієї країни [12].

На виконання вимог та положень зазначеної Стратегії було прийнято Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року, метою якої є “...додержання гарантованих державою соціальних та інших стандартів для кожного громадянина незалежно від місця проживання” [7].

Разом із цим наявність задекларованих нормативно-правовими актами норм не забезпечує їх реалізацію одномоментно, а потребує створення відповідних механізмів і певних зусиль усіх залучених до процесу учасників (акторів).

Невдоволення населення соціально-економічним становищем [11], рівнем забезпечення ТПН вказує на певні проблеми в управлінні зазначеними процесами та дає підстави для визначення їх першопричин. Для вирішення цього складного завдання побудуємо структурну систему управління процесами забезпечення населення ТПН та шляхом аналізу кожного її елемента визначимося з тими, які є проблемними.

Будь-яке завдання, в тому числі забезпечення населення ТПН, яке є складовою частиною соціальної функції держави, вирішується з використанням державної системи управління. Враховуючи те, що кожна з функцій державного управління є певним видом управлінського впливу, який пронизує всю структуру державного апарату і є спільним, типовим для певної підсистеми чи кількох підсистем, погоджуємося з П. Надолішнім і доходимо висновку, що це роль, яку виконує державний апарат для того, щоб здійснити відповідний вплив на суспільну систему для досягнення цілей держави [6].

Таким чином, для будь-якої системи управління має бути сформований кінцевий результат (ціль – ідеал (ІДЛ)), до якого необхідно рухатись; визначені суб'єкти і об'єкти управління, які мають виконувати завдання щодо реалізації задекларованої цілі, відповідне ресурсне забезпечення їх діяльності та організовано контроль за належним виконанням.

Концептуальний підхід Л. Голишева [1; 2] до вирішення загальної задачі синтезу (побудови) системи стратегічного управління динамічним об'єктом високої складності дає можливість побудувати структурну схему системи управління процесами забезпечення населення ТПН.

По-перше, сформулюємо головну ціль процесу забезпечення населення ТПН, вона корилується з головною метою, що зазначена в Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року. Тобто кінцева стратегічна ціль (“ідеал” (IDL)) – це високий рівень життя населення країни. Як відомо рівень життя та добробуту населення має чимало концепцій оцінки та критеріїв оцінювання, тому будемо вести мову лише про одну із їх складових – забезпечення населення ТПН (доступність ТПН). Саме доступність ТПН, на нашу думку, в сучасних умовах має бути показником добробуту кожного громадянина (домогосподарства). Зазначені погляди базуються на теорії ієрархії потреб (так звана піраміда Маслоу) американського психолога А. Маслоу, в якій він зазначив, що “люди мають багато яких потреб, але вони належать до різних рівнів. Людина не може відчувати потреби високого рівня, доки потребує більш примітивних речей” [5]. До останніх згідно з його теорією відносяться фізіологічні потреби та потреби у безпеці. Саме цього сьогодні не вистачає українцям.

По-друге, суб’єктами та об’єктами управління процесами забезпечення населення ТПН є визначені законодавством України органи державного управління (далі – ДУ) та органи місцевого самоврядування (далі – ОМС) [4], які є основою загальної державної системи управління та розподіляються на три рівні. На першому рівні – вищі органи ДУ, на другому – органи регіонального та районного ДУ, на третьому – ОМС, а також, в умовах розвитку демократії, – інститути громадського суспільства (ділі ІГС), підприємства та організації різних форм власності, що залучаються до процесу забезпечення ТПН, які певним чином взаємодіють між собою за для досягнення стратегічної мети, а отже і забезпечення населення ТПН.

По-третє, враховуючи складну структуру ТПН (рис. 1), можливо стверджувати, що кінцева ціль (IDL) буде досягнута в разі одночасного виконання окремих цілей (CL), які необхідно виконати для забезпечення окремо взятим товаром номенклатури ТПН.

Для наочності надамо кожній окремій групі товарів із складу

номенклатури ТПН своє позначення: 1,2,3 ... n, та для його цілі відповідні позначення CL1, CL2, CL3 ... CLn.

У такому випадку наявність на ринку товарів (ціль з їх виготовлення – IDL_T):

$$IDL_T = CL_1 + CL_2 + CL_3 + \dots + CL_n \quad (1)$$

Разом із цим зазначена формула не в повній мірі відповідає кінцевій цілі – доступності товарів, а вказує на досягнення цілі “ідеалу” у наявності товарів визначеної номенклатури. Тобто виготовлення товарів необхідної номенклатури, в необхідній кількості та якості лише створює часткові умови щодо забезпечення населення ТПН. Наявність на споживчому ринку товарів ще не означає задоволення потреб населення або іншими словами – забезпечення ними (ТПН). В економічній науці доступність споживчих товарів, основу яких складають ТПН, є найважливішою метою соціально-економічної політики держави, а показником такої доступності є співвідношення фактичного і бажаного споживання та характеризується “купівельною спроможністю” громадян, тобто наявною сумою грошей, урахувавши заощадження, за які населення може придбати товари й одержати послуги [3, с. 159], що характеризується співвідношенням двох важливих категорій: доходів громадян і цін на товари. Отже, виникає потреба акцентувати увагу на безумовному забезпеченні, тобто створенні таких умов, за яких кожен громадянин, незалежно від місця його проживання буде мати доходи, які будуть дозволяти придбати в належній кількості та якості товари номенклатури ТПН, які мають бути в наявності та в безпосередній близькості до споживачів так би мовити – “гарантованому” забезпеченні.

Таким чином, гарантоване досягнення результату IDL залежить, крім сумарного виконання цілей щодо виготовлення ТПН (IDL_T), ще від рівня доходів громадян (IDL_d) та їх складових і рівня цін на зазначені товари. Якщо вважати, що ціни на всі виготовлені товари, які зазначені вище мають обґрунтований раціональний рівень та перебувають у певній відповідності

(гармонії) з доходами громадян, то формула досягнення кінцевої стратегічної цілі буде наступною:

$$IDL = (IDL_T) + (IDL_D) \quad (2)$$

Велика кількість напрямків досягнення, так би мовити, первинних цілей суттєво ускладнює досягнення загальної цілі забезпечення населення ТПН (IDL) та вказує на необхідність розгляду кожної окремої складової зазначеного процесу окремо. Наприклад, окремо виготовлення різних видів товарів; окремо надання різноманітних послуг, тощо. Зазначене, з одного боку пояснює велику кількість досліджень саме за різними складовими цього складного процесу, а з іншого – враховуючи загальнодержавну стратегічну ціль, вказує на необхідність державного регулювання зазначеними процесами.

Реалізація зазначених вище окремих завдань щодо забезпечення населення ТПН досягається шляхом створення в межах єдиної системи державного управління окремих контурів управління (КУ), які побудовані за єдиною структурною схемою: суб'єкт (СУ) управління об'єкт (ОбУ) управління та результат (CL) на який направлені функції для реалізації цілі, з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів впливу (рис. 2).

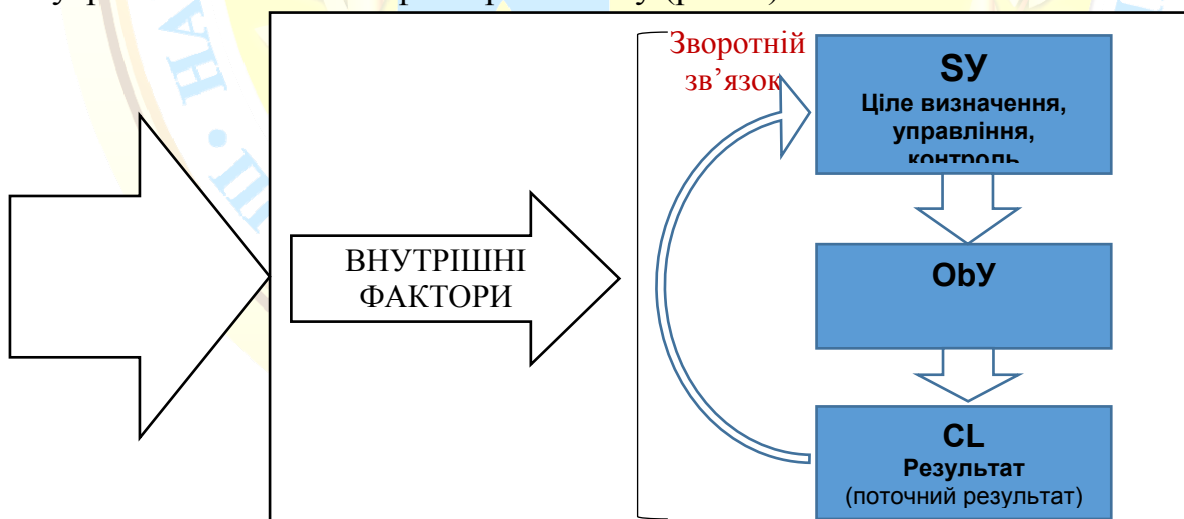

Рис. 2. Орієнтовна схема окремого контуру управління
Складено автором.

Залежно від наявних точок дотику таких контурів їх взаємодія може мати різну конфігурацію: послідовну, паралельну або навіть взаємозалежну між деякими складовими цих контурів (рис. 3).

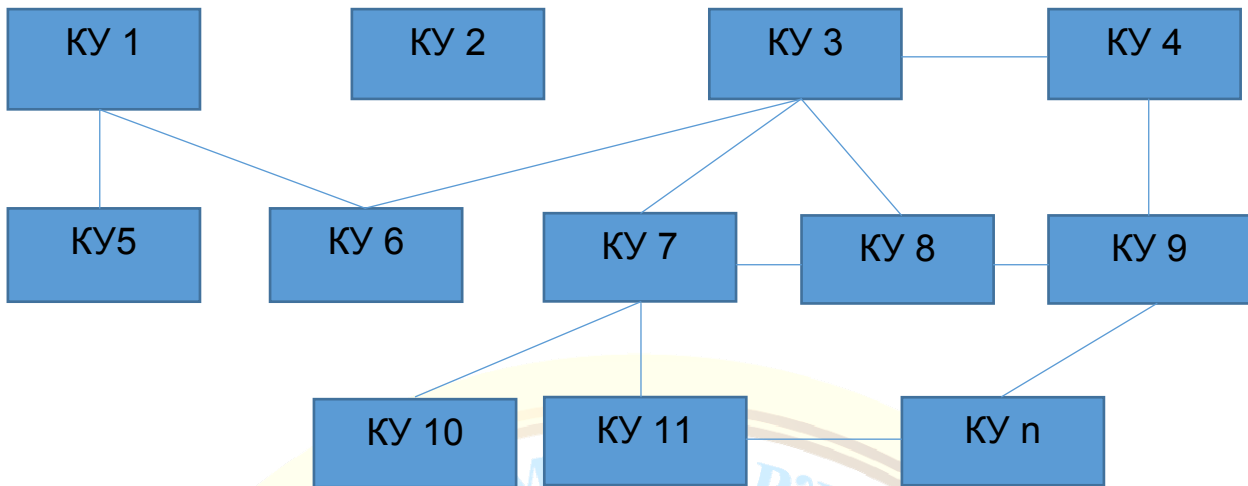

Рис. 3. Можливі варіанти взаємодії контурів
Складено автором.

У деяких випадках суб'єкти управління перетворюються в об'єкти та навпаки. Наприклад, КУ 7 є об'єктом управління для КУ 3 і водночас – суб'єктом управління для КУ 10 та КУ 11, які в свою чергу для виконання завдань взаємодіє з КУ n.

Разом із цим при об'єднанні їх у єдину систему, тобто при побудові системи управління процесами забезпечення населення ТПН маємо необхідність у створенні певного контуру управління (КУ к), який до речі за своїми складовими схожий на вище перелічені, але має одним із завдань координацію діяльності інших контурів управління (рис. 4).

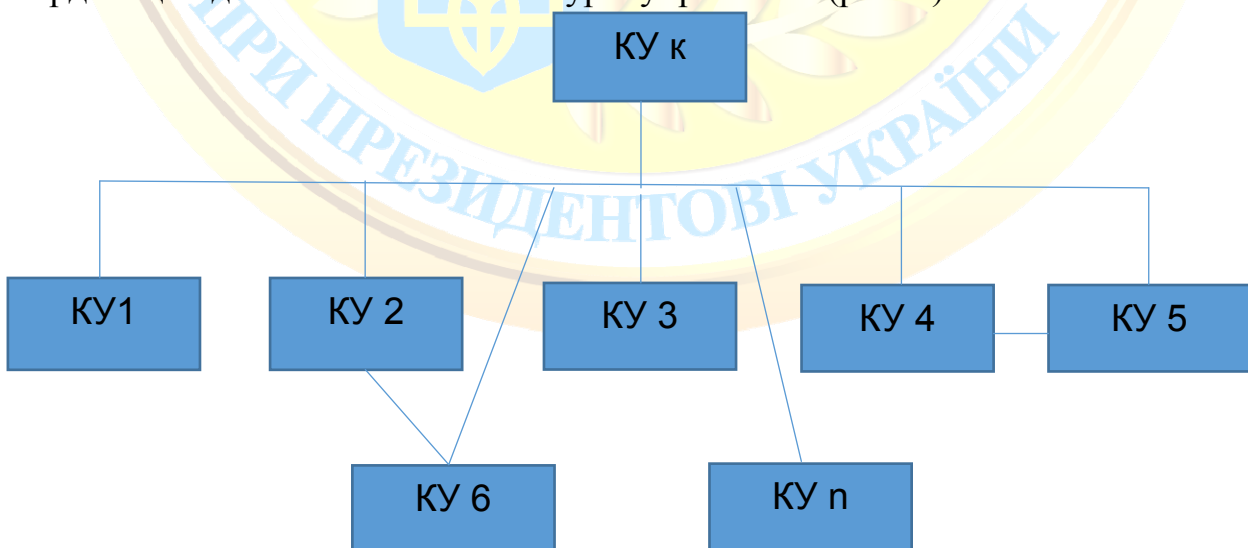

Рис. 4. Варіанти взаємодії контурів
Складено автором.

Слід зазначити що це управління або координація може відбуватися, як безпосередньо (КУ К – КУ 1; КУ к – КУ 2; КУ к – КУ 3; КУ к – КУ 4; КУ к – КУ 5; У к – КУ 6; КУ к – КУ n) так і через інший КУ (КУ к – КУ 2 – КУ6; КУ к – КУ 4 – КУ 5).

Вищезазначене вказує на широкий спектр завдань щодо забезпечення населення ТПН та необхідність залучення до їх виконання широкого кола виконавців, які залежно від завдання можуть бути суб'єктом по відношенню до інших, які перебувають у статусі об'єкта, і навпаки – бути об'єктами управління. Наприклад, в умовах децентралізації влади на місцевий рівень передаються все більше повноважень, у тому числі створення умов належного проживання громадян, незалежно від місця їх проживання. До прийняття управлінських рішень мають бути залучені ІГС, підприємства, установи та організації незалежно від форм їхньої власності, що з одного боку робить ОМС об'єктом для органів ДУ I і II рівнів, з іншого – суб'єктом для ІГС, установ і організацій, які залучені для виконання заходів забезпечення населення ТПН, а з третього – бути у певній взаємодії з ІГС під час формування цілей при прийнятті управлінських рішень та організації зворотного зв'язку в ході виконання завдань з їх реалізації та перебувають на одному рівні системи управління. Структурну схему управління процесами забезпечення населення ТПН наведено на рис. 5.

Таким чином, управління процесами забезпечення населення ТПН являє собою складну систему управління, яка є складовою єдиної системи державного управління. Її функціонування спрямоване на необхідність цільовизначення, координацію зазначеної діяльності з боку держави та управління зазначеними процесами з боку органів влади усіх рівнів. Вона характеризується множиною учасників процесу управління, різноманіттям взаємозв'язків між ними та пронизує усю державну систему держави зверху до низу.

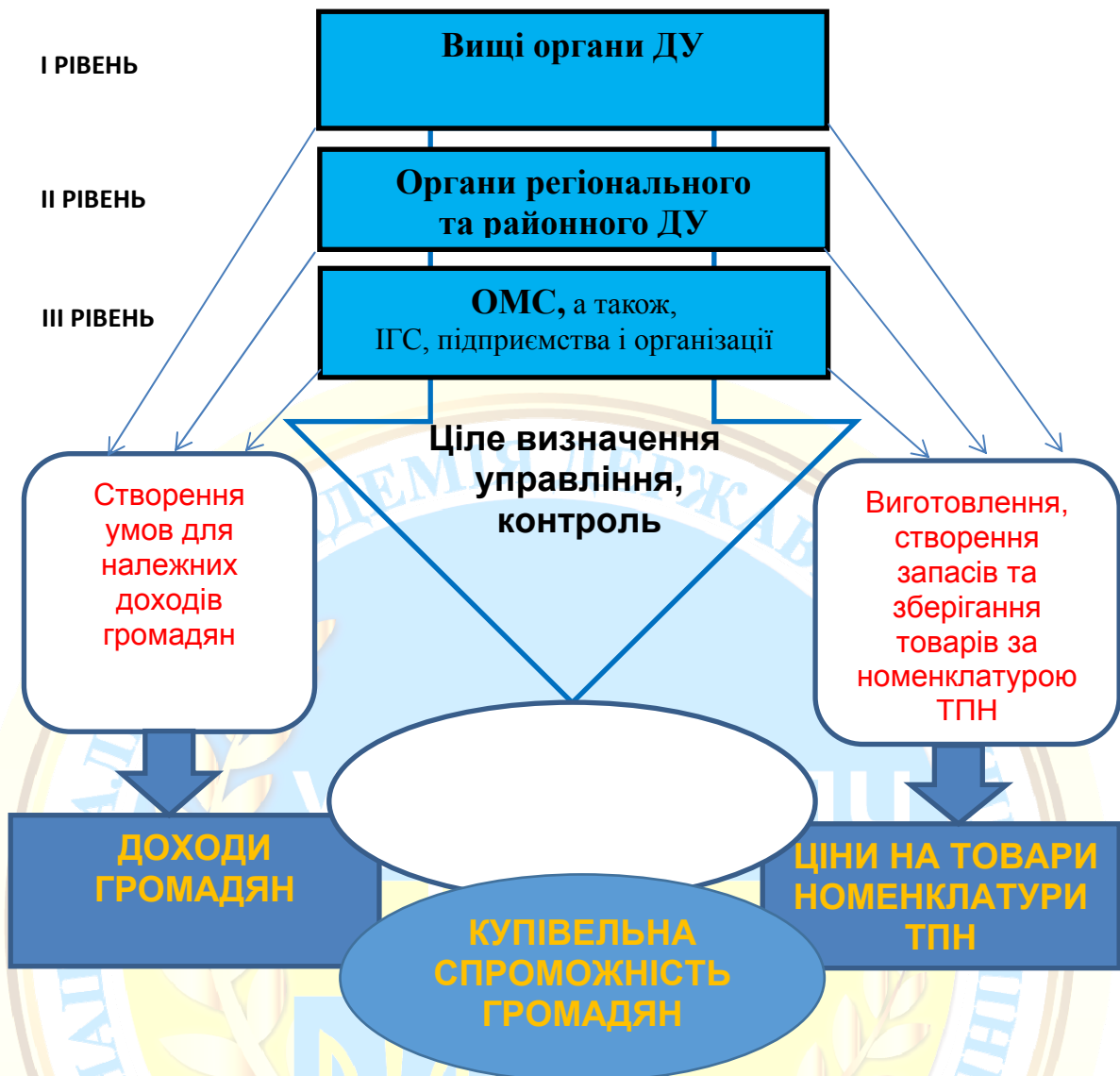

Рис. 5. Структурна схема управління процесами забезпечення населення товарами першої необхідності (ТПН)

Складено автором.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Наведена вище структурно-функціональна схема управління процесами забезпечення населення ТПН дозволяє зробити висновок, що діюча система управління в цілому відповідає вимогам до систем стратегічного управління динамічними об'єктами високої складності; має всі необхідні для працездатності подібних систем елементи та відповідає визначенню, наданому С. Саханенко: “це сукупність множини структурно взаємопов'язаних взаємозалежних та функціонально взаємопов'язаних різнотипних елементів, що об'єднані у цілісний об'єкт управління

функціонально неоднорідними зв'язками для досягнення заданих цілей. Така система об'єднує різнотипні складні системи, яким характерна велика кількість різнотипних елементів, наявність взаємозв'язку та взаємодії між різними елементами, ієрархічність структури управління” [9; 10].

Однак відсутність бажаного результату, на нашу думку, вказує на недосконалість механізмів управління, що застосовуються зазначено системою для реалізації поставленої цілі. Вважаємо за доцільне розглянути більш прискіпливо механізми, що забезпечують виконання завдань, які покладені на систему управління, що досліджується.

Список використаних джерел

1. Гольшєв Л. К. К постановке общей задачи создания системы стратегического управления динамическим объектом высокой сложности. *Системні дослідження та інформаційні технології*. 2006. № 1. С. 41–55.
2. Гольшєв Л. К. Концептуальний підхід к решению общей задачи синтеза системы стратегического управления динамическим объектом высокой сложности. *Системні дослідження та інформаційні технології*. 2006. № 2. С. 28–39.
3. Економічний словник / за заг. ред. Й. С. Завадського. Київ : Кондор, 2006. 356 с.
4. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.11.2019).
5. Маслоу А. URL: <https://svitoch.in.ua/335-maslou-i-yoho-piramida.html> (дата звернення: 12.11.2019).
6. Надолішній П. І. Теорія та історія державного управління (Опорний конспект лекцій до навчальної дисципліни) : навч. посіб. / за ред. П. Надолішнього. Одеса. 2006. 126 с.
7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> (дата звернення: 10.10.2019).
8. Робочий В. В. Товари першої необхідності, визначення та структура в сучасних ринкових умовах. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр.. ОРІДУ. 2017. № 4 (72). С. 79–82.
9. Саханенко С. Є. Політичне управління містом в умовах самоврядування / за ред. С. Є. Саханенко. Одеса : Вид-во ОФ УАДУ, 2001. 380 с.
10. Саханенко С. Є. Сучасні системи підтримки прийняття рішень органами публічної влади. *Теоретичні та прикладні питання державотворення* : електрон. наук. фахове вид. 2011. № 9. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/td/index.html> (дата звернення: 05.09.2019).
11. Соціально-економічне становище домогосподарств України у 2017 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.09.2019).
12. Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020” : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. *Урядовий кур’єр*. 2015. № 6.

References

1. Golyshchev, L.K. (2006). K postanovke obschey zadachi sozdaniya sistemyi strategicheskogo upravleniya dinamicheskim ob'ektom vyisokoy slozhnosti. *Sistemni doslidzhennya ta informatsiyini tehnologiyi*, issue 1, 41–55 [in Russian].

2. Golyshev, L.K. (2006). Kontseptualnyi podhod k resheniyu obschey zadachi sinteza sistemy strategicheskogo upravleniya dinamicheskim ob'ektom vysokey slozhnosti. *Sistemni doslidzhennya ta informatsiyni tehnologiyi, issue 2*, 28–39 [in Russian].

3. Ekonomichniy slovnik [Economic Dictionary]. (2006). Y.S. Zavadskiy (Ed.). Kyiv: Kondor [in Ukrainian].

4. Konstytutsiia Ukrainy: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

5. Maslou, A. URL: <https://svitoch.in.ua/335-maslou-i-yoho-piramida.html> [in Ukrainian].

6. Nadolishniy, P.I. (2006). Teoriya ta istoriya derzhavnogo upravlinnya [Supporting lecture notes for the course]. P.I. Nadolishniy (Ed.). Odesa [in Ukrainian].

7. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi strategiyi regionalnogo rozvitku na period do 2020 roku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.08.2014 r. № 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.

8. Robochiy, V.V. (2017). Tovari pershoi neobhidnosti, viznachennya ta struktura v suchasni rinkovih umovah. *Aktualni problemi derzhavnogo upravlinnya: zbirnik naukovih prats ORIDU, issue 4 (72)*, 79–82 [in Ukrainian].

Sahanenko, S.E. (2001). Politichne upravlinnya mistom v umovah samovryaduvannya. S.E. Sahanenko (Ed.). Odesa: OF UADU [in Ukrainian].

9. Sahanenko, S.E. (2011). Suchasni sistemi pidtrimki priynyattya rishen organami publichnoyi vladi. *Teoretichni ta prikladni pitannya derzhavotvorennya*, 9. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/td/index.html> [in Ukrainian].

10. Sotsialno-ekonomichne stanovische domogospodarstv Ukrainy u 2017 rotsi (za danimi vibirkovogo obstezhennya umov zhittya domogospodarstv). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

11. Strategiya stalogo rozvitku “Ukrayiny – 2020” : Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 12.01.2015 r. № 5/2015. (2015). *Uryadoviy kurier*, 6 [in Ukrainian].

Robochiy V. V.,

PhD student in the Department of Public Administration and Regional Studies,

ORIPA NAPA, Odesa

ORCID 0000-0002-3436-2523

Structural and functional model of the management system of the processes in providing the population with essential goods

One of the important problems for the population of Ukraine is the availability of food, food and non-food goods and services, without which a person cannot manage in the modern civilized world. Improving the lives of the population is a concern of a wide range of scholars and practitioners of the past and present. The analysis of scientific works indicates that the issue of ensuring the proper standard of living of the population is a concern of scientists of different spheres of life and scientific directions: in the economic sphere, in the sphere of ensuring the vital activity of the population, public administration, etc., and requires the consolidation and coherence of actions of all stakeholders. The works of well-known scholars of economic science such as J. Keynes, A. Marshall, V. Pareto, F. Perr, D. Ricardo, P. Samuelson, and A. Smith are devoted to this important issue. The economic aspect of this problem was investigated by: V. Andriyчук, V. Galushko, P. Gaidzutsky, O. Hudzinsky, B. Kvasnyuk, S. Kvasha, S. Kiselev, P. Sabluk and many others. It should be noted that the economic direction has a wide range of complexities. Such experts as P. Borshevsky, Y. Bilyk, B. Danylyshyn, L. Deyneko, S. Doroguntsov, S. Onisko, V. Tregobchuk L. Chernyuk and others are engaged in food security research.

The problems of providing the population of Ukraine with socially significant goods in modern conditions are revealed in the works of such Ukrainian scientists as V. Posokhov, O. Trokhimets. In the field of state-administrative component of this problem, in particular, the mechanisms of public administration, features of local self-government were studied in the works of

leading domestic and foreign scientists in the field of management: V. Averyanov, G. Atamanchuk, O. Amosov, V. Bakumenko, V. Kalyuzhnyi, O. Mashkova, P. Nadolyshnyi, N. Nizhnik, L. Prikhodchenko, M. Popov, R. Rudnitskaya, S. Sakhanenko and many others. At the same time, the aforementioned scientific works are narrow-minded and require generalization regarding the provision of essential goods to the population (hereinafter – EGs).

In the article using the conceptual approach of L. Golyshev in solving the general problem of synthesis (construction) of the strategic management system of a dynamic object of high complexity, the current system of management in providing the population of EGs is analyzed, the reasons of its low efficiency are given and suggestions and ways to improve governance in the field are given.

Any task, including ensuring the population with EGs, which is an integral part of the social function of the state, is solved using the state system of government. Considering that each of the functions of public administration is a certain type of managerial influence, which permeates the whole structure of the state apparatus and is common, typical for a certain subsystem or several subsystems, this is the role played by the state apparatus to exert appropriate influence on the social system to achieve the goals of the state.

Thus, for any control system, the final result must be generated; entities and management entities that are to fulfill the tasks of achieving the declared goal are identified, adequate resources for their activities and monitoring of the proper implementation are to be organized.

Using the above-mentioned conceptual approach, the development of a structural and functional model of the system of management of the EGs population provision is substantiated, and the main goal of managing these processes is formulated. It is aimed at fulfilling the main goal of the State Regional Development Strategy for the period up to 2020. The structural and functional model of EGs population management process presented in the article makes it possible to conclude that the current system of process management of EGs population maintenance as a whole meets the requirements for strategic management systems of dynamic objects of high complexity; has all the elements necessary for the efficiency of such systems and is an integral part of the nation-wide system of public administration. At the first level of the model are the highest bodies of the state administration, at the second level – the bodies of oblast and raion state administrations, on the third – the bodies of local self-government, as well as institutions of civil society, enterprises and the organization of various forms of ownership involved in the processes of provision of IDPs.

At the same time, the presence of dissatisfaction of the population of Ukraine with the social and economic situation, including the level of provision of EGs indicates certain problems in managing the processes of provision of EGs population, namely, the imperfection of the management mechanisms used by the current management system to achieve the goal.

Based on the latter, the author formulated a further direction of research on more thorough consideration of the mechanisms that ensure the fulfillment of the tasks assigned to the management system of the processes of providing the population with EGs.

Key words: nonfood goods; services; foodstuff goods; standard of life; essential goods.

Надійшла до редколегії 29.11.2019 р.